TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. kovo 26 d.*

Byloje C-113/07 P

dėl 2007 m. vasario 23 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

SELEX Sistemi Integrati SpA, įsteigta Romoje (Italija), atstovaujama *avvocati* F. Sciaudone, R. Sciaudone ir D. Fioretti,

ieškovė arba apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai V. Di Bucci ir F. Amato, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

* Proceso kalba: italų.

Europos saugios oro navigacijos organizacijai (Eurokontrolė), atstovaujamai advokato F. Montag ir advokato T. Wessely,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai K. Schiemann, P. Kūris (pranešėjas), L. Bay Larsen ir C. Toader,

generalinė advokatė V. Trstenjak,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. gegužės 8 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2008 m. liepos 3 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu *SELEX Sistemi Integrati SpA* (toliau – *Selex*) prašo panaikinti 2006 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Selex Sistemi Integrati prieš Komisiją* (T-155/04, Rink. II-4797, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas atmetė prašymą panaikinti arba iš dalies pakeisti 2004 m. vasario 12 d. Europos Bendrijų Komisijos sprendimą, kuriuo atmetamas ieškovės skundas dėl tariamo Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) padaryto EB sutarties nuostatų konkurencijos srityje pažeidimo (toliau – ginčijamas sprendimas).

I — Ginčo aplinkybės

2 Ieškovė – *SELEX Sistemi Integrati SpA* (ankstesnis pavadinimas – *Alenia Marconi Systems SpA*) – nuo 1961 m. veikia oro navigacijos valdymo sistemų srityje. 1997 m. spalio 28 d. ji kreipėsi į Komisiją su skundu pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 3 straipsnio 2 dalį, kuriuo ji kaltino Eurokontrolę piktnaudžiavimu užimama dominuojančia padėtim ir konkurencijos iškraipymu.

3 Šiame skunde nurodoma, kad intelektinės nuosavybės teisių valdymo režimas, susijęs su Eurokontrolės sudarytomis sutartimis dėl naujų sistemų prototipų, kompiuterinės ir programinės įrangos posistemių, skirtų taikyti oro navigacijos valdymo srityje, rengimo ir įsigijimo, gali sukurti faktines monopolijas sistemų, kurioms vėliau Eurokontrolė rengia standartus, gamybos srityje. Ji teigia, kad ši padėtis yra dar rimtesnė, nes Eurokontrolė neįgyvendino priemonių, užtikrinančių skaidrumo, atvirumo ir nediskriminavimo principų laikymąsi įsigyjant sistemų ir posistemių prototipus. Be to,

šiame skunde buvo nurodyta, kad dėl Eurokontrolės pagalbos nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms, pastarųjų prašymu, prototipus teikiančios įmonės nacionalinių institucijų organizuojamuose viešuosiuose pirkimuose dėl oro navigacijos valdymo įrangos įsigijimo, palyginti su jų konkurentais, yra ypač palankioje padėtyje.

4 Ginčijamu sprendimu Komisija atmetė skundą. Nustačiusi, kad Bendrijos konkurencijos taisyklės iš esmės yra taikomos tarptautinėms organizacijoms, jei konkreti veikla gali būti laikoma ekonomine, ji visų pirma konstatavo, kad skunde nurodoma veikla nėra ekonominė ir todėl Eurokontrolė negali būti laikoma įmone EB 82 straipsnio prasme; bet kuriuo atveju ši veikla neprieštarauja šiam straipsniui. Vėliau ji pažymėjo, kad Eurokontrolės vykdoma reglamentavimo, standartizavimo ir sertifikavimo veikla nėra „įmonės veikla“, kad nebuvo nustatytas joks konkurencijos taisyklių pažeidimas, susijęs su šios organizacijos veikla, dėl prototipų įsigijimo ir intelektinės nuosavybės teisių valdymo, ir galiausiai, kad pagalba nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms nebuvo ekonominė veikla.

II — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

A — *Procesas Pirmosios instancijos teisme*

5 2003 m. balandžio 23 d. *Selex* Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateikė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo arba pakeitimo.

6 2004 m. spalio 25 d. Nutartimi Eurokontrolei buvo leista pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalį įstoti į bylą Komisijos pusėje, pateikiant savo pastabas žodinėje proceso dalyje.

7 2005 m. balandžio 5 d. Sprendimu Eurokontrolei buvo pasiūlyta pagal to paties reglamento 64 straipsnį pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą. 2005 m. gegužės 4 d. jai buvo suteikta teisė gauti procesinių dokumentų kopijas.

8 Ieškovei pateikus prašymą taikant proceso organizavimo priemones pareikalauti atsakovės pateikti, be kita ko, 1998 m. lapkričio 3 d. laišką, kuriuo pastaroji pasiūlė Eurokontrolei pateikti pastabas dėl skundo (toliau – 1998 m. lapkričio 3 d. laiškas), Komisija pateikė minėtą laišką ir nurodė, kad ji nebeturi kitų naudingų dokumentų. 2005 m. balandžio 27 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu ieškovė, pirma, padavė prašymą nustatyti tyrimo priemones, kurias taikant būtų apklausti liudytojai ir Komisija pateiktų dokumentus, ir, antra, nurodė tris naujus pagrindus.

B — *Skundžiamas sprendimas*

9 Skundžiamu sprendimu Pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė.

10 Pirmosios instancijos teismas visų pirma skundžiamo sprendimo 28 ir 29 punktuose *Selex* prašymą pakeisti ginčijamą sprendimą pripažino nepriimtinu. Šio sprendimo 33–40 punktuose, remdamasis Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies pirmąja pastraipa, jis taip pat pripažino nepriimtinais naujus *Selex*

pagrindus, atmesdamas šiuo klausimu jos argumentą, kad 1998 m. lapkričio 3 d. laiškas buvo naujas faktas, kuris paaiškėjo vykstant procesui gavus 1999 m. liepos 2 d. Eurokontrolės direktoriaus laišką, pridėtą prie atsiliepimo į ieškinį.

11 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 41–44 punktuose pripažino nepriimtinu Eurokontrolės pagrindą, kuriuo ši prašė nustatyti, kad atsižvelgiant į jos turimą imunitetą pagal viešąją tarptautinę teisę Europos Sąjungos taisyklės jai netaikomos, nes pagal Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtąją pastraipą, kuri taikoma Pirmosios instancijos teismui, ir Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 3 dalį įstojęs į bylą asmuo neturi teisės nurodyti tokio pagrindo, kurio nenurodė Komisija.

12 Iš esmės vėliau Pirmosios instancijos teismas, remdamasis toliau nurodomais motyvais, atmetė tris *Selex* pateiktus pagrindus, susijusius atitinkamai su akivaizdžia vertinimo klaida dėl Bendrijos konkurencijos nuostatų taikymo Eurokontrolei, akivaizdžios vertinimo klaidos, susijusios su galimu Bendrijos konkurencijos nuostatų pažeidimu, ir esminių proceso reikalavimų pažeidimo.

13 Preliminariai Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad panaikinus ginčijamą sprendimą turi būti tenkinami pirmieji du ieškovės pagrindai. Šiuo klausimu jis skundžiamo sprendimo 47–49 punktuose pažymėjo, pirma, kad „kai Komisijos sprendimo rezoliucinė dalis pagrįsta keliomis argumentų grupėmis, kurių kiekvienos pakanka pagrįsti šią dalį, nagrinėjamas sprendimas naikintinas tik tuo atveju, jei visi šie pagrindai yra neteisėti“, ir, antra, kad ginčijamas sprendimas buvo grindžiamas dviem išvadomis, jog Eurokontrolė nėra įmonė ir nagrinėjami veiksmai neprieštarauja EB 82 straipsniui.

14 Nagrinėdamas pirmąjį pagrindą Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 50–55 punktuose priminė Teisingumo Teismas praktiką, susijusią su įmonės ir ekonominė veiklos sąvokomis, ir atmetė Komisijos argumentus, kuriais, remiantis 1994 m. sausio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimu *SAT Fluggesellschaft* (C-364/92,

Rink. p. I-43), buvo teigiama, kad Eurokontrolė jokiu būdu negali būti laikoma įmone Bendrijos konkurencijos teisės prasme. Ji pažymėjo: kadangi šioje srityje Sutarties konkurencijos nuostatos taikomos organizacijos veiklai, galinčiai būti atskira nuo veiklos, kurią ji vykdo kaip viešosios valdžios institucija, šios organizacijos skirtinga veikla turi būti nagrinėjama atskirai; todėl, kiek tai susiję su kita nei sprendime nurodyta veikla, minėtas sprendimas nedraudžia laikyti Eurokontrolę įmone EB 82 straipsnio prasme.

15 Todėl nagrinėdamas šį pagrindą šioje byloje Pirmosios instancijos teismas atskyrė įvairią nagrinėjamą veiklą, būtent techninio standartizavimo veiklą, mokslo tyrimus ir vystymą, pagalbą nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms.

16 Dėl, pirma, techninio standartizavimo veiklos Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 59–62 punktuose padarė išvadą, kad nors standartų patvirtinimas Eurokontrolės taryboje priskirtinas teisės aktų leidėjo kompetencijai ir, vadinasi, šios organizacijos viešajam uždaviniui, techninių standartų parengimo ar sukūrimo veikla gali būti atskirta nuo jos oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždavinių, tačiau negali būti laikoma ekonomine veikla, nes ieškovė neįrodė, kad ši veikla apima prekių ir paslaugų atitinkamoje rinkoje pasiūlą.

17 Šiomis aplinkybėmis ieškovės argumentai, kad, pirma, techninio standartizavimo veikla yra ekonominė, nes prototipų įsigijimo veikla yra ekonominė, ir, antra, kad 2003 m. kovo 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *FENIN prieš Komisiją* (T-319/99, Rink. p. II-357) šioje byloje negali būti taikomas, skundžiamo sprendimo 63–68 punktais buvo atmesti. Cituodamas sprendimą *FENIN* Pirmosios instancijos teismas iš esmės pažymėjo, kad tai, ar įsigijimas buvo ekonominė veikla, lemia vėlesnis įsigyto produkto panaudojimas, todėl šioje byloje techninio standartizavimo veiklos neekonominis pobūdis nereiškia, kad su šia veikla susijęs prototipų įsigijimas yra neekonominis.

18 Antra, dėl mokslo tyrimų ir vystymo Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 74 punkte visų pirma pažymėjo, kad ginčijamas sprendimas nepagrindžia argumento, jog Komisija neginčijo šios veiklos ekonominio pobūdžio. Toliau skundžiamo sprendimo 75–77 punktuose daroma išvada, kad šiomis aplinkybėmis prototipų įsigijimas bei su jais susijusių intelektinės nuosavybės teisių valdymas organizacijų atliekamiems mokslo tyrimams ir vystymui negali suteikti ekonominio pobūdžio, nes toks įsigijimas neapima prekių ir paslaugų atitinkamoje rinkoje pasiūlos. Šiuo klausimu pažymėjęs, kad minėta veikla teikiamos valstybės dotacijos nagrinėjamo sektoriaus įmonėms, įsigyjami pagal dotuojamus tyrimus sukurti prototipai ir nuosavybė teisės, siekiant šių tyrimų rezultatus nemokamai pateikti atitinkamam sektoriui, Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad tai buvo „pagalbinė techninio vystymo skatinimo veikla, priskirtina Eurokontrolės viešosios paslaugos tikslui, kurio organizacija siekia nesivadovaudama savo interesu, atskiriamu nuo nurodyto tikslo“.

19 Trečia, dėl pagalbos nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 86 punkte padarė išvadą, kad ji nėra susijusi su Eurokontrolės orlaivių valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždaviniu, nes šis ryšys yra netiesioginis – Eurokontrolės pagalba apima tik techninius reikalavimus įgyvendinant viešųjų pirkimų procedūras, kuri teikiama tik nacionalinėms valdžios institucijoms pateikus prašymus, ir ji niekaip nesusijusi su veikla, kuri yra esminė arba būtina užtikrinant oro navigacijos saugumą.

20 Be to, kalbėdamas apie šią pagalbos nacionalinėms valdžios institucijoms veiklą Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 87 punkte padarė išvadą, kad iš tiesų tai yra paslaugų pasiūla konsultacijų rinkoje, kur gali veikti ir šioje srityje besispecializuojančios privačios įmonės. Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas šio sprendimo 88–91 punktuose pažymėjo: tai, kad veiklą gali vykdyti privati įmonė, yra papildomas požymis, leidžiantis laikyti aptariamą veiklą įmonės veikla; tai, kad veikla paprastai yra patikėta viešosios valdžios institucijoms, negali daryti įtakos šios veiklos ekonominiam pobūdžiui; tai, kad minėta pagalba nėra atlyginama, gali būti laikoma neekonominės veiklos įrodymu, nors jis pats savaime ir nėra lemiamas, kaip ir

ta aplinkybė, kad ši veikla vykdoma vadovaujantis viešuoju interesu. Todėl Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad ši veikla yra ekonominė veikla, o Eurokontrolė, vykdydama šią veiklą, yra įmonė EB 82 straipsnio prasme.

21 Tačiau šios veiklos atžvilgiu nagrinėdamas ieškovės antrąjį pagrindą, Pirmosios instancijos teismas jį atmetė, visų pirma skundžiamo sprendimo 104 punkte pažymėdamas, kad tik nacionalinės valdžios institucijos yra perkančiosios organizacijos ir turi įgaliojimus priimti sprendimus, todėl jos atsako už atitinkamų nuostatų, susijusių su viešųjų pirkimų procedūromis, laikymąsi, o Eurokontrolės įsikišimas nėra nei privalomas, nei sistemingas. Be to, šio sprendimo 105–108 punktuose buvo nustatyta, kad ieškovė nepateikė jokios savo nuomonės dėl klausimų, susijusių su atitinkamos rinkos apibrėžimu ir užimama dominuojančia padėtimi, nei įrodė veiksmus, kurie tenkina piktnaudžiavimo tokia padėtimi kriterijus. Pagaliau šio sprendimo 111 ir 112 punktuose Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškovės kaltinimus, kad 1998 m. lapkričio 3 d. laiškas įrodė, jog pati Komisija buvo įsitikinusi, kad Eurokontrolė piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi.

22 Pagaliau skundžiamo sprendimo 117–120 ir 124–127 punktais atmetusi ieškovės trečiuoju pagrindu nurodytus kaltinimus, susijusius su motyvavimo stoka ir gynybos teisų pažeidimu, Pirmosios instancijos teismas šio sprendimo 132 ir 133 punktuose taip pat atmetė ieškovės prašymą taikyti tyrimo priemones.

III — Šalių reikalavimai

23 *Selex* Teisingumo Teismo prašo:

— pripažinti Eurokontrolės pateiktą prieštaravimą dėl imuniteto nepriimtinu,

— atmesti Komisijos reikalavimus pakeisti Pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvus,

— panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui,

— priteisti iš Komisijos šioje ir pirmoje instancijose patirtas bylinėjimosi išlaidas.

24 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti visą apeliacinį skundą, prireikus iš dalies pakeičiant Pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvus,

— priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

25 Eurokontrolė Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą,

— priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas, įskaitant tas, kurios susijusios su įstojimu į bylą.

IV — Dėl apeliacinio skundo

26 Grįsdama savo apeliacinį skundą *Selex* nurodo keturis pagrindus, susijusius su procesu Pirmosios instancijos teisme, bei dvylika pagrindų dėl bylos esmės. Pastarieji susiję su teisės klaidomis, kurias Pirmosios instancijos teismas tariamai padarė nusprendęs, kad, pirma, EB 82 straipsnis taikomas nagrinėjamai Eurokontrolės veiklai, t. y. pagalbai nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms, techninio standartizavimo veiklai ir tyrimams ir vystymui, ir, antra, kad minėta organizacija šį straipsnį pažeidė.

27 Komisija prašo ir atmesti apeliacinį skundą, ir pakeisti skundžiamo sprendimo motyvus, kuriais buvo atmesti ieškovės pagrindai, susiję su pagalba nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms ir techninio standartizavimo veikla.

28 Reikalaudama atmesti apeliacinį skundą, Eurokontrolė taip pat kritikuoja skundžiamą sprendimą, kad juo pagrindas, susijęs su jos imunitetu pagal viešąją tarptautinę teisę, buvo atmestas kaip nepriimtinas. Ji taip pat nurodo, kad šis imunitetas, dėl kurio Bendrijos konkurencijos teisė nagrinėjamai veiklai netaikoma, yra prieštaravimas, kurį Bendrijos teismas turi išnagrinėti savo iniciatyva ir į kurį Teisingumo Teismas, atmesdamas apeliacinį skundą, turi atsižvelgti.

A — *Dėl pagrindų, susijusių su procesu Pirmosios instancijos teisme*

29 Keturiais *Selex* pagrindais, susijusiais su procesu Pirmosios instancijos teisme, yra atitinkamai nurodomi Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalies, 48 straipsnio 2 dalies (antrasis ir trečiasis pagrindai) ir 66 straipsnio 1 dalies taisyklių pažeidimai.

1. Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalies pažeidimu.

30 Šiuo pagrindu *Selex* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, suteikdamas teisę Eurokontrolei pateikti savo įstojimo į bylą paaiškinimą ir gauti bylos dokumentų kopijas, nors buvo konstatuota, kad jos prašymas įstoti į bylą buvo pateiktas pasibaigus Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 115 straipsnio 1 dalyje nustatytam šešerių savaičių terminui, pažeidė šio reglamento 116 straipsnio 6 dalį. Ji teigia, jog Pirmosios instancijos teismas negalėjo remtis Procedūros reglamento 64 straipsniu, kad „apeitų teisės praradimo klausimą, susijusį su procesinių terminų praleidimu".

31 Atsakydamos Komisija ir Eurokontrolė teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, įgyvendindamas įgaliojimus pagal savo Procedūros reglamento 64 straipsnį, kurio nuostatos yra nepriklausomos nuo tariamai pažeisto straipsnio nuostatų, turi didelę diskreciją, ir kad apeliantė neįrodė, jog šioje byloje šie įgaliojimai buvo įgyvendinami siekiant kito tikslo nei nustatyta šio reglamento 64 straipsnio 2 dalyje, ir, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnį, kad tariamu proceso pažeidimu iš tiesų buvo pažeisti jos interesai. Jos teigia, kad nebuvo konkrečiai įrodyta, jog šis pažeidimas, kaip ir kiti tariami pažeidimai, galėjo padaryti poveikį proceso baigčiai.

32 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 115 straipsnio 1 dalį prašymas įstoti į bylą turi būti pateiktas per šešias savaites nuo pranešimo apie ieškinio pateikimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbimo dienos arba, laikantis 116 straipsnio 6 dalies nuostatų, prieš priimant sprendimą pradėti žodinę proceso dalį.

33 Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu prašymas įstoti į bylą, paduotas per šešias savaites, kaip nurodyta 115 straipsnio 1 dalyje, yra tenkinamas, įstojusi į bylą šalis gauna visų bylos šalims įteiktų dokumentų kopijas.

34 Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 4 dalyje paaiškinama, kad 2 dalyje nurodytais atvejais pirmininkas nustato terminą, per kurį įstojusi į bylą šalis turi pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą, kur nurodomi įstojusios į bylą šalies reikalavimai, kuriais visiškai arba iš dalies palaikomi vienos ar kitos šalių reikalavimai arba jiems prieštaraujama, pagrindai ir argumentai, kuriais remiasi įstojusi į bylą šalis, įrodymai, jeigu jie pateikiami.

35 Pagal šio straipsnio 6 dalį, jeigu prašymas įstoti į bylą paduodamas pasibaigus 115 straipsnio 1 dalyje nustatytam šešių savaičių terminui, įstojantis į bylą asmuo, remdamasis jam pateiktu teismo posėdžio pranešimu, gali savo pastabas pateikti vykstant žodinei proceso daliai.

36 Iš šių nuostatų matyti, kad įstojančio į bylą asmens procesinės teisės skiriasi atsižvelgiant į tai, ar prašymas įstoti į bylą paduodamas prieš pasibaigiant Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 115 straipsnio 1 dalyje nustatytam šešių savaičių terminui, ar pasibaigus šiam terminui, bet prieš priimant sprendimą pradėti žodinę proceso dalį. Iš tiesų, kai įstojusi į bylą šalis paduoda prašymą prieš pasibaigiant šiam terminui, ji turi teisę dalyvauti tiek rašytinėje, tiek žodinėje proceso dalyje, gauti visų bylos šalims įteiktų procesinių dokumentų kopijas ir pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą. Tačiau kai įstojusi į bylą šalis paduoda prašymą pasibaigus minėtam terminui, ji turi teisę dalyvauti tik žodinėje proceso dalyje, gauti posėdžio protokolo kopiją ir šiuo pagrindu pateikti savo pastabas.

37 Šioje byloje iš skundžiamo sprendimo ir bylos medžiagos matyti, kad 2004 m. spalio 25 d. Nutartimi pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalį Eurokontrolei buvo leista įstoti į bylą Komisijos pusėje, pateikiant savo pastabas dėl posėdžio protokolo žodinėje proceso dalyje, ir vėliau 2005 m. balandžio 5 d. Sprendimu pagal šio reglamento 49 ir 64 straipsnius jai buvo pasiūlyta pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą. Be to, 2005 m. gegužės 4 d. Sprendimu jai buvo suteikta teisė gauti ieškinio, atsiliepimo į ieškinį, dupliko ir tripliko kopijas. Todėl akivaizdu, jog neatsižvelgiant į tai, kad Eurokontrolė įstojo į bylą Pirmosios instancijos

teisme pasibaigus minėto Procedūros reglamento 115 straipsnio 1 dalyje nustatytam šešių savaičių terminui, jai galiausiai buvo leista dalyvauti tiek rašytinėje, tiek žodinėje proceso dalyje.

38 Taigi, nors pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 64 straipsnį šis teismas, taikydamas proceso organizavimo priemones, gali pasiūlyti šalims, įskaitant ir į bylą įstojusią šalį, pateikti pareiškimus raštu dėl tam tikrų ginčo aspektų, šioje nuostatoje niekur nenurodoma galimybė pasiūlyti nurodytą terminą įstoti į bylą praleidusiam asmeniui pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą ir leisti susipažinti su procesiniais dokumentais, nes tokios priemonės nėra susijusios su proceso organizavimo priemonių tikslu, kaip nustatyta 64 straipsnio 2 dalyje.

39 Darytina išvada, kad pasiūlydamas Eurokontrolei pateikti prašymą įstoti į bylą ir suteikdama teisę gauti procesinių dokumentų kopijas Pirmosios instancijos teismas pažeidė savo Procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalies nuostatas ir todėl skundžiamame sprendime padarė teisės klaidą.

40 Tačiau pagal Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnį apeliacinis skundas gali būti patenkinamas tik tuomet, jei dėl Pirmosios instancijos teismo padaryto pažeidimo neigiamai paveikiami apelianto interesai. Šioje byloje *Selex* neįrodė, kad jos nurodytas pažeidimas neigiamai paveikė jos interesus. Nėra jokių įrodymų, kad šis pažeidimas galėtų turėti kokį nors poveikį proceso baigčiai.

41 Todėl šiam pagrindui negali būti pritarta.

2. Dėl antrojo ir trečiojo pagrindų, susijusių su Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalimi

42 Savo antruoju pagrindu *Selex* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas pažeidė Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį reikšmingai ir akivaizdžiai iškreipęs faktus, ir todėl jos pateiktus naujus pagrindus, kurie buvo grindžiami proceso metu pateiktu 1998 m. lapkričio 3 d. Komisijos laišku, pripažino nepriimtinais. Iš tiesų Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 12, 35 ir 38 punktuose iškraipė 1998 m. lapkričio 12 d. Komisijos ieškovei adresuoto laiško, kuriame nebuvo daroma jokia nuoroda į 1998 m. lapkričio 3 d. laišką, turinį ir teigė, kad ji neturėjo teisės pateikti paaiškinimų ir kad vien iš 1999 m. liepos 2 d. Eurokontrolės direktoriaus laiško, pridėto prie atsiliepimo į ieškinį, ji suprato, jog 1998 m. lapkričio 3 d. laiškas nebuvo vien paprastas jo skundo lydraštis, bet jame buvo pateikiama skundo analizė, kurią pasirašė du generaliniai direktoriai.

43 Trečiuoju pagrindu *Selex* kaltina Pirmosios instancijos teismą, kad jis atmetė šiuos naujus pagrindus neatsižvelgdamas į Komisijos veiksmus per administracinę ir ikiteisminę ginčo nagrinėjimo procedūras, nors nauji pagrindai buvo pateikti dėl to, kad Komisija atsisakė sąžiningai pateikti reikalingus dokumentus, visų pirma 1998 m. lapkričio 3 d. laišką. Todėl Pirmosios instancijos teismas savo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį aiškino ir taikė siaurai.

44 Tačiau skaitant minėtą 1998 m. lapkričio 12 d. laišką matyti, jog Komisija šiuo laišku informavo ieškovę, kad gavusios jos skundą ir 1998 m. rugsėjo 29 d. laišką Komisijos tarnybos įvykdė skunde nurodytų teisinių ir ekonominių aplinkybių tyrimą, ir, nepažeidžiant Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymo, buvo susiekta su Eurokontrole siekiant ją paraginti pateikti pastabas dėl minėtame skunde nurodytų faktų ir išvadų. Šiame laiške buvo nurodyta, kad dviejų generalinių direktoratų – Konkurencijos generalinio direktorato ir Transporto generalinio direktorato – direktorių pasirašytame laiške Komisija atkreipė Eurokontrolės dėmesį į tam tikrus jos standartizavimo

politikos aspektus ir paragino Eurokontrolę, bendradarbiaujant su Komisijos tarnybomis, apibrėžti neutralų ir nuoseklų požiūrį į savo santykius su įmonėmis.

45 Nors 1998 m. lapkričio 12 d. laiške neminima Eurokontrolei adresuoto laiško data ir nenurodoma, su kuo šioje organizacijoje ji užmezgė kontaktus, ir todėl skaitydama šį laišką apeliantė negalėjo žinoti, kad buvo kalbama apie 1998 m. lapkričio 3 d. laišką, ir nors 1998 m. lapkričio 12 d. laiške nebuvo kalbama apie Eurokontrolės techninio standartizavimo veiklą, iš šio laiško aiškiai matyti, kad Komisija, išnagrinėjusi skundą, pasiūlė Eurokontrolei pateikti savo pastabas dėl visų jame nurodytų aplinkybių ir šiuo laišku ją informavo apie tam tikras analizuojant padarytas išvadas.

46 Todėl Pirmosios instancijos teismas, visų pirma nurodęs skundžiamo sprendimo 35–37 punktuose nurodytus įvairius veiksnius, neiškraipydamas 1998 m. lapkričio 12 d. laiško turinio ir jokios kitos faktinės aplinkybės padarė išvadą, kad apeliantė neturėjo teisės teigti, jog tik perskaičiuosi 1999 m. liepos 2 d. laišką ji suprato, kad Komisijos Eurokontrolei adresuotas laiškas nebuvo vien paprastas jo skundo lydraštis, bet jame buvo pateikiama skundo analizė, kurią pasirašė du generaliniai direktoriai.

47 Nesant teisinių ir faktinių aplinkybių, kurios paaiškėjo per procesą, Pirmosios instancijos teismas pagal savo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą vis dėlto teisingai atmetė ieškovės pagrindus, kurie buvo nurodyti 2005 m. balandžio 27 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktame dokumente, t. y. pasibaigus rašytinei proceso daliai, kaip nepriimtinus.

48 Be to, nesant šių aplinkybių, negalima teigti, kad nauji pagrindai buvo pateikti vykstant procesui dėl Komisijos atsisakymo iš anksto pateikti 1999 m. liepos 2 d. ir 1998 m. lapkričio 3 d. laiškus arba bet kurį kitą dokumentą, arba dėl to, kad tai nebuvo padaryta. Taip pat negalima kaltinti Pirmosios instancijos teismo, kad jis taikė savo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį siaurai, nes proceso normos yra imperatyvinės.

49 Taigi reikia atmesti antrąjį ir trečiąjį pagrindus.

3. Dėl ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 66 straipsnio 1 dalies pažeidimu

50 *Selex* ketvirtuoju pagrindu teigia, kad vietoje nutarties priimdamas skundžiamą sprendimą dėl jos ieškinyje ir 2005 m. balandžio 27 d. pateiktame dokumente prašomų tyrimo priemonių, Pirmosios instancijos teismas pažeidė Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 66 straipsnio 1 dalį.

51 Šiuo klausimu pakankama pažymėti, kad ta nuostata, siekiant nustatyti tyrimo priemones, kurios, Pirmosios instancijos teismo manymu, yra tinkamos, reikalaujama priimti nutartį, o ne atmesti prašymus taikyti tokias priemones, dėl kurių Pirmosios instancijos teismas gali nuspręsti galutiniame sprendime (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 12 d. Nutarties *Entorn prieš Komisiją*, C-162/05 P, 54 ir 55 punktus).

52 Darytina išvada, kad ketvirtasis ir paskutinis pagrindas, susijęs su procesu Pirmosios instancijos teisme, taip pat turi būti atmestas.

B — *Dėl Eurokontrolės prieštaravimo dėl imuniteto*

1. Dėl prieštaravimo, susijusio su imuniteto nepriimtinumu

53 Eurokontrolė teigia, kad, priešingai nei manė Pirmosios instancijos teismas, jos nurodytas prieštaravimas dėl imuniteto nėra naujas pagrindas, kuris pakeistų ginčo apimtį, ir ja nepažeidžiamos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtoji pastraipa ir Procedūros reglamento 116 straipsnio 3 dalis. Visų pirma ji nurodo, kad savo 1999 m. liepos 2 d. pastabose dėl skundo jau buvo nurodžiusi šį prieštaravimą ir kad pati Komisija ginčijamame sprendime rėmėsi imuniteto principu. Ji taip pat iš esmės teigia, kad prieštaravimas dėl imuniteto ir diskusijos dėl jos, kaip „įmonės“, statuso turi tą patį dalyką ir grindžiamas tomis pačiomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, nes jos imunitetas tėra teisinis argumentas, kuris papildo Komisijos argumentus, kad EB 82 straipsnis nagrinėjamai veiklai netaikomas, o skundas turi būti atmestas.

54 Tačiau, kaip Pirmosios instancijos teismas nurodė skundžiamame sprendime, įstojantys į bylą asmenys pagal Procedūros reglamento 116 straipsnio 3 dalį turi priimti bylą tokią, kokia ji yra jiems įstojant, ir, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtąją pastraipą, įstojimo į bylą paaiškinimo dalykas negali būti kitoks nei vienos iš pagrindinių šalių reikalavimų palaikymas. Kaip matyti iš nusistovėjusios teismo praktikos, šios nuostatos nedraudžia, kad įstojantis į bylą asmuo pateiktų naujų arba skirtingų argumentų, nei padavė jo palaikoma šalis, jei šiais argumentais siekiama palaikyti šios šalies reikalavimus (žr. 1961 m. vasario 23 d. Sprendimą *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg prieš Aukštąją tarnybą*, 30/59, Rink. p. 1, 37 ir 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Chemie Linz prieš Komisiją*, C-245/92 P, Rink. p. I-4643, 32 punktą).

55 Šiuo klausimu pažymėtina, pirma, kad Komisijos Pirmosios instancijos teisme pateiktais reikalavimais reikalaujama atmesti *Selex* ieškinį. Antra, ginčijamo sprendimo 21–24 punktuose buvo palaikoma nuomonė taikyti Bendrijos teisę Eurokontrolei, o skundas atmestas, nes iš esmės veikla, kuri yra skundo dalykas, nebuvo ekonominė, todėl Eurokontrolė negalėjo būti laikoma įmone EB 82 straipsnio prasme. Komisijos

pagrindai, kuriais Pirmosios instancijos teisme reikalaujama atmesti *Selex* ieškinį dėl šio sprendimo, grindžiami tuo pačiu argumentu.

56 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad Eurokontrolės nurodytas prieštaravimas dėl imuniteto negali būti laikomas pagrindžiančiu Komisijos pastabas, nes iš tiesų tokiu prieštaravimu siekiama, kad būtų priimtas sprendimas, jog Eurokontrolės veiklai nėra taikoma Bendrijos teisė, o ši tarptautinė organizacija, visų pirma kiek tai susiję su Komisijos vykdomais tyrimais konkurencijos srityje, turi imunitetą. Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 30 punkte, jeigu minėtas prieštaravimas būtų priimtas, ginčijamas sprendimas taptų neteisėtas, vėliau jis dėl to galėtų būti panaikintas, bet dėl to negalima atmesti ieškinio, kaip to Pirmosios instancijos teisme reikalavo Komisija.

57 Nurodytų motyvų pakanka, kad Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 44 punkte padarytą išvadą, jog Eurokontrolės nurodytas pagrindas yra nepriimtinas pagal Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio ketvirtąją pastraipą ir Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 3 dalį, būtų galima laikyti pagrįsta.

2. Dėl Eurokontrolės pastabų, kad jos prieštaravimas dėl imuniteto yra argumentas, kurį Bendrijos teismas turi išnagrinėti savo iniciatyva ir į kurį Teisingumo Teismas turi atsižvelgti ir atmesti apeliacinį skundą

58 Eurokontrolė mano, kad apeliantės skundas bet kuriuo atveju turi būti atmestas, nes pagal viešąją tarptautinę teisę jos veiklai netaikoma Bendrijos teisė ir ji turi imunitetą, kiek tai susiję su tam tikros susitariančiosios šalies atliekamu tyrimu konkurencijos srityje. Ji pažymi, kad Europos Bendrijų Komisija ir ji yra tarptautinės organizacijos,

kurių narės – iš dalies skirtingos valstybės, veikiančios esant dviem savarankiškoms ir skirtingoms teisės sistemoms, todėl pagal bendrąjį *par in parem non habet imperium* principą Europos Bendrija negali jai taikyti savo taisyklių.

59 Bendrija, kuri 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimu 2004/636/EB dėl Europos bendrijos Protokolo dėl Europos bendrijos įstojimo į Europos saugios oro navigacijos organizaciją sudarymo (OL L 304, p. 209; specialusis leidimas lietuvių k. 7 sk., 8 t., p. 330–336) patvirtino Stojimo į Eurokontrolę protokolą ir kuri su kitomis susitariančiomis šalimis susitarė laikinai taikyti šio Stojimo protokolo 1–7 straipsnius, turi pagal 1969 m. gegužės 23 d. Vienos konvencijos dėl sutarčių teisės 8 straipsnyje nustatytą bendrąjį sąžiningumo principą susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, dėl kurių Eurokontrolės konvencija dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje (Eurokontrolė), pasirašyta 1960 m. gruodžio 13 d. Briuselyje, kurios suvestinis dokumentas parengtas 1997 m. birželio 27 d. protokolu (toliau – Konvencija dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje), netektų savo dalyko ir tikslo. Be to, Bendrija savo kompetenciją gali vykdyti tik laikydamasi tarptautinės teisės nustatytų ribų.

60 Eurokontrolė teigia, kad tokia pati išvada išplaukia iš paprotinių tarptautinės teisės normų, pagal kurias tarpvalstybinės organizacijos turi imunitetą, suteikiantį joms absoliučią apsaugą ir bent jau apsaugantį šioje byloje nagrinėjamą veiklą, nes ši veikla yra esminių Eurokontrolės institucinių tikslų dalis ir bet kuriuo atveju nėra komercinė. Ji pažymi, kad, jei Bendrija turėtų teisę inicijuoti tyrimą konkurencijos srityje dėl Eurokontrolės vykdomų viešosios valdžios funkcijų, ji faktiškai galėtų vienašališkai nustatyti, kaip Eurokontrolė turi vykdyti savo institucinę veiklą, o tai pažeistų Konvencijos dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje nustatytus principus dėl sprendimų priėmimo ir kitų susitariančiųjų šalių teises.

61 Eurokontrolė mano, kad taip apibrėžtas jos imuniteto klausimas priklauso tai pačiai kategorijai kaip ir pagrindiniai viešosios tvarkos klausimai, kuriuos Bendrijos teismas turi nagrinėti savo iniciatyva. Posėdyje ji aiškiai iškėlė šį klausimą, atkreipdama dėmesį, kad Komisija neturi kompetencijos iš esmės spręsti dėl ieškovės prašomų priemonių.

62 Šiuo klausimu primintina, kad minėtame sprendime *SAT Fluggesellschaft* Teisingumo Teismas prisiėmė kompetenciją pagal EB 234 straipsnį aiškinti Sutarties nuostatas byloje, kurioje nacionalinis teismas nagrinėjo ginčą tarp privačios įmonės ir Eurokontrolės ir kuri visų pirma buvo susijusi su Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymu. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad klausimas, ar Bendrijos teisės normos gali būti taikomos Eurokontrolei, yra esmės klausimas ir nedaro jokio poveikio Teisingumo Teismo kompetencijai.

63 Kadangi Komisija pagal EB 211 straipsnį yra įpareigota užtikrinti, kad Sutarties nuostatos būtų taikomos, ji, laikydamasi savo kompetencijos ribų, išnagrinėjo *Selex* skundą ir jį atmetė, nes manė, kad EB 82 straipsnis Eurokontrolei netaikomas.

64 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas mano, kad nereikia savo iniciatyva išnagrinėti Eurokontrolės reikalavimų dėl imuniteto.

C — *Dėl pagrindų, susijusių su esme*

65 *Selex* iš esmės nurodo keletą pagrindų, susijusių su Pirmosios instancijos teismo teisės klaidomis – EB 82 straipsnio taikymas nagrinėjamai Eurokontrolės veiklai (pagalba nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms, techninio standartizavimo veikla ir mokslo tyrimų ir vystymo veikla) arba šio straipsnio pažeidimas. Komisija prašo atmesti apeliacinį skundą, tačiau, kiek tai susiję su pirmomis dviem veiklos sritimis, prašo pakeisti skundžiamo sprendimo motyvus.

1. Dėl pagrindų, susijusių su EB 82 straipsnio taikymu pagalbai nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms ir šio straipsnio pažeidimu

66 Dėl Eurokontrolės pagalbos nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms apeliaciniame skunde *Selex* nurodo penkis pagrindus – pirmasis susijęs su ginčijamo sprendimo turinio iškraipymu, antrasis ir trečiasis – su prieštaringais motyvais, ketvirtasis – su Bendrijos teismo praktika dėl teisminės priežiūros ribų, o penktasis – su akivaizdžia vertinimo klaida dėl EB 82 straipsnio pažeidimo. Manydama, kad Pirmosios instancijos teismas, kvalifikuodamas šią veiklą kaip ekonominę, padarė teisės klaidą, Komisija iš esmės prašo pakeisti skundžiamo sprendimo motyvus, dėl kurių apeliacinio skundo pagrindų nagrinėjimas netektų prasmės, ir subsidiariai atmesti minėtus pagrindus.

67 Akivaizdu, kad jei tokia teisės klaida būtų padaryta, prielaida, kuria buvo grindžiami skundžiamą sprendimą pagrindžiantys argumentai ir kurie kritikuojami minėtuose penkiuose apeliacinio skundo pagrinduose, būtų sugriauta. Tokiu atveju minėti argumentai prarastų bet kokį pagrindą, o penki pagrindai netektų tyrimo dalyko.

68 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas negali nuspręsti dėl minėtų penkių pagrindų neišnagrinėjęs, ar motyvai, kuriais remdamasis Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad Eurokontrolės pagalba nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms turi būti laikoma ekonomine veikla, buvo klaidingi.

69 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ekonomine veikla, kaip Pirmosios instancijos teismas nurodė skundžiamo sprendimo 87 punkte, laikoma bet kokia veikla, kai konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos (žr. 1987 m. birželio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 118/85, Rink. p. 2599, 7 punktą; 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Pavlov ir kt.*, C-180/98–C-184/98, Rink. p. I-6451, 75 punktą ir 2008 m. liepos 1 d. Sprendimo *MOTOE*, C-49/07, Rink. p. I-4892, 22 punktą).

70 Taip pat primintina, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką veikla, kuri patenka į viešosios valdžios prerogatyvų vykdymą, nėra ekonominė veikla, pateisinanti Sutarties konkurencijos nuostatų taikymą (šiuo klausimu žr. 1985 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, 107/84, Rink. p. 2655, 14 ir 15 punktus; minėto sprendimo *SAT Fluggesellschaft* 30 punktą ir minėto sprendimo *MOTOE* 24 punktą).

71 Minėtame sprendime *SAT Fluggesellschaft* Teisingumo Teismas, konkrečiai nenuspręsdamas dėl Eurokontrolės pagalbos nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms, 30 punkte nurodė, kad, vertinant bendrai, visa Eurokontrolės veikla, atsižvelgiant į jos pobūdį, tikslą ir jai taikomas taisykles, yra susijusi su prerogatyvų dėl oro erdvės kontrolės ir priežiūros, kurios paprastai priklauso viešajai valdžiai, įgyvendinimu. Teisingumo Teismas nurodė, kad EB sutarties 86 ir 90 straipsniai (dabar – EB 82 ir 86 straipsniai) turi būti aiškinami taip, kad tokia tarptautinė organizacija, kokia yra Eurokontrolė, nėra įmonė šių straipsnių prasme.

72 Priešingai nei teigia *Selex*, ši išvada taip pat taikytina Eurokontrolės teikiamai pagalbai nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms pagal jų prašymus, kai šios institucijos įgyvendina viešųjų pirkimų procedūras, kad, be kita ko, įsigytų įrangą ir Europos oro navigacijos valdymo sistemas.

73 Iš tiesų iš Konvencijos dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje 1 straipsnio matyti, kad Eurokontrolės tikslas – siekiant techninio suderinamumo ir integracijos įgyvendinant vientisą Europos oro navigacijos valdymo sistemą stiprinti susitariančiųjų šalių bendradarbiavimą ir plėsti jų bendrą veiklą oro navigacijos saugumo srityje, tinkamai atsižvelgiant į gynybos būtinybę, užtikrinant visiems oro erdvės naudotojams maksimalią laisvę, derančią su būtinu saugos lygiu.

74 Šiuo tikslu pagal 1 straipsnio e, f ir h punktus Eurokontrolė, be kita ko, tvirtina ir taiko bendrus standartus ir reikalavimus, derina oro navigacijos tarnyboms taikytinus reglamentus ir skatina bendrą sistemų ir oro navigacijos sistemų įsigijimą.

75 Konvencijos dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje 2 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Eurokontrolė gali vienos ar kelių susitariančiųjų šalių prašymu ir, remdamasi vienu ar daugiau jos ir susitariančiosios šalies sudarytų konkrečių susitarimų pagrindu, padėti minėtoms susitariančiosioms šalims planuojant oro navigacijos sistemas ir paslaugas, rengiant jų specifikacijas ir jas kuriant.

76 Iš Konvencijos dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje matyti, kad ši pagalba yra viena iš Konvencija Eurokontrolei patikėtų bendradarbiavimo priemonių, kuria tiesiogiai siekiama įgyvendinti techninio suderinamumo ir integracijos tikslą oro navigacijos srityje, kuriuo siekiama palaikyti oro navigacijos saugumą ir jį stiprinti. Konkrečiai kalbant, ši pagalba teikiama pagalbos nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms forma, įgyvendinant viešųjų pirkimų procedūras siekiant visų pirma įsigyti įrangą ir Europos oro navigacijos valdymo sistemas, ir ja siekiama šių viešųjų pirkimų dokumentuose integruoti Eurokontrolės parengtus ir patvirtintus bendrus standartus ir techninius reikalavimus, kad būtų pasiekta suderinta Europos oro navigacijos valdymo sistema. Ji yra glaudžiai susijusi su susitariančiųjų šalių, bendradarbiaujančių siekiant oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo, – ir todėl ji yra susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų įgyvendinimu.

77 Tad Pirmosios instancijos teismas, remdamasis klaidingu teisiniu vertinimu, nusprendė, kad pagalba nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms yra neatsiejama nuo Eurokontrolės oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždavinio, kad minėtos pagalbos ir oro navigacijos saugumo ryšys yra netiesioginis, nes Eurokontrolės pagalba yra teikiama suteikiant techninius reikala-

vimus viešųjų pirkimų procedūrose, o Europos oro navigacijos valdymo sistemoms poveikis daromas tik per šias procedūras.

78 Kiti šiuo klausimu nurodyti skundžiamo sprendimo motyvai, kad Eurokontrolė teikia pagalbą nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms tik jų prašymu ir kad ji nėra pagrindinė arba būtina veikla siekiant užtikrinti oro navigacijos saugumą, negali įrodyti, kad nagrinėjama veikla nėra susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų įgyvendinimu.

79 Tai, kad Eurokontrolės pagalba yra viena iš galimybių, ir atitinkamai tik tam tikros valstybės narės dėl jos kreipiasi, nepaneigia tokios sąsajos ir nepakeičia šios veiklos pobūdžio. Be to, kad ji būtų susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų įgyvendinimu, nereikalaujama, kad atitinkama veikla būtų esminė arba būtina siekiant užtikrinti oro navigacijos saugumą, svarbu, kad ji sietųsi su oro navigacijos saugumo užtikrinimo ir vystymo uždaviniais, kurie yra viešosios valdžios prerogatyvos.

80 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad Pirmosios instancijos teismas, laikydamas Eurokontrolės pagalbą nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms ekonomine veikla, padarė teisės klaidą, ir, remdamasis klaidingais teisės motyvais, padarė išvadą, kad vykdydama minėtą veiklą Eurokontrolė buvo įmonė EB 82 straipsnio prasme. Todėl šia dalimi patvirtindamas ieškovės jam pateiktą pirmąjį pagrindą, susijusį su akivaizdžia vertinimo klaida, padaryta konstatuojant, kad Eurokontrolei taikomas EB 82 straipsnis, jis padarė klaidą.

81 Tačiau primintina, kad net jei Pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvais ir pažeidžiama Bendrijos teisė, bet šio sprendimo rezoliucinė dalis pasirodo pagrįsta dėl kitų teisinių motyvų, apeliacinis skundas turi būti atmestas (žr. 1992 m. birželio 9 d. Sprendimo *Lestelle prieš Komisiją*, C-30/91 P, Rink. p. I-3755, 28 punktą; 2000 m. liepos 13 d. Sprendimo *Salzgitter prieš Komisiją*, C-210/98 P, Rink. p. I-5843, 58 punktą ir 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija prieš Camar ir Tico*, C-312/00 P, Rink. p. I-11355, 57 punktą).

82 Šiuo atveju iš šio sprendimo 72–79 punktuose nurodytų motyvų matyti, kad Eurokontrolės pagalba nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms yra susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų įgyvendinimu ir kad bet kuriuo atveju ji nėra ekonominė, todėl ši organizacija, vykdydama šią veiklą, nėra įmonė EB 82 straipsnio prasme. Taigi šiuo klausimu ginčijamame sprendime nėra padaryta jokia klaida.

83 Darytina išvada, kad skundžiamo sprendimo rezoliucinė dalis, kuria atmetamas ieškinys, išlieka teisiškai pagrįsta ir todėl dėl skundžiamo sprendimo motyvuose padarytos teisės klaidos šis sprendimas negali būti panaikinamas.

84 Kalbant apie *Selex* pateiktus penkis pagrindus, konstatuotina, kad jie yra susiję su skundžiamo sprendimo motyvais, kuriais Pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, kad minėta veikla yra ekonominė, ir todėl Eurokontrolė, vykdydama šią veiklą, yra įmonė EB 82 straipsnio prasme, atmetė ieškovės grindžiant ieškinį nurodytą antrąjį pagrindą, susijusį su Komisijos akivaizdžia vertinimo klaida, padaryta konstatuojant EB 82 straipsnio pažeidimą.

85 Iš pirma nurodytų pagrindų matyti: kadangi Eurokontrolė, teikdama pagalbą nacionalinėms administracinės valdžios institucijoms, nėra įmonė EB 82 straipsnio prasme, šis straipsnis šiai veiklai netaikomas. Taigi šie penki *Selex* nurodyti pagrindai, kuriais kritikuojami skundžiamo sprendimo motyvai, susiję su tariamu EB 82 straipsnio pažeidimu, turi būti atmesti kaip neturintys dalyko.

2. Dėl pagrindų, susijusių su EB 82 straipsnio taikymu techninio standartizavimo veiklai

86 Kalbėdamas apie Eurokontrolės techninio standartizavimo veiklą, *Selex* nurodo keturis apeliacinio skundo pagrindus, susijusius su ginčijamo sprendimo turinio iškraipymu, su ekonominės veiklos sąvokos apibrėžimu, kuris prieštarauja Bendrijos teismo praktikai, su klaidingu teismo praktikos taikymu socialinių paslaugų srityje ir pareigos nurodyti pakankamus motyvus pažeidimu. Manydamas, kad skundžiamame sprendime daromas skirtumas tarp techninių standartų tvirtinimo veiklos, kuri susijusi su oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždaviniu, ir tokių standartų parengimo ir sukūrimo veiklos, kuri su pirma minėtu uždaviniu nėra susijusi, Komisija prašo šiuo klausimu pakeisti motyvus ir atmesti apeliacinio skundo pagrindus.

87 Akivaizdu, kad jei tokia teisės klaida būtų padaryta, prielaida, kuria buvo grindžiami skundžiamą sprendimą pagrindžiantys argumentai, nurodyti pagrinde, susijusiame su Bendrijos teismo praktikai prieštaraujančios ekonominės veiklos sąvokos apibrėžimu, būtų sugriauta. Tokiais atvejais minėti argumentai prarastų bet kokį pagrindą, o nagrinėjamas pagrindas netektų dalyko.

88 Šiomis aplinkybėmis, kaip nustatyta šio sprendimo 68 punkte, Teisingumo Teismas negali nuspręsti dėl pirma minėto pagrindo neatsižvelgdamas į tariamai klaidingus motyvus, kuriais remdamasis Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad, skirtingai nuo techninio standartizavimo veiklos, standartų parengimo ar sukūrimo veikla negali būti atskirta nuo oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždavinių.

89 Šiuo atžvilgiu, siekdamas atlikti kritikuojamą atskyrimą, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 59 punkte visų pirma nurodė, kad Eurokontrolės vykdomojo organo parengtų ar sukurtų standartų patvirtinimas Eurokontrolės taryboje priskir-

tinas teisės aktų leidėjo kompetencijai, nes Eurokontrolės tarybą sudaro kiekvienos susitariančiosios šalies civilinės aviacijos administracijos direktoriai, šių šalių įgalioti patvirtinti techninius reikalavimus, kurie būtų privalomi visose šiose šalyse. Atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo motyvus, ši veikla yra tiesiogiai susijusi su jų vykdoma viešąja valdžia, todėl Eurokontrolės vaidmuo turi panašumų su ministerijos veikla, kuri nacionaliniu lygmeniu rengia teisės aktus, vėliau tvirtinamus vyriausybės. Ši veikla patenka į Eurokontrolės įgyvendinamo viešojo uždavinio sritį.

90 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 60 punkte nurodė, kad Eurokontrolės techninių standartų parengimo ar sukūrimo veikla gali būti atskirta nuo jos oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždavinių. Siekdamas tai pagrįsti, jis manė, kad Komisijos argumentai, kuriais siekiama įrodyti, jog Eurokontrolės standartizavimo veikla susijusi su šios organizacijos viešosios paslaugos uždaviniu, yra susiję tik su šių standartų patvirtinimu, o ne jų kūrimu, nes būtinybė patvirtinti standartus tarptautiniu lygmeniu nebūtinai reiškia, kad šiuos standartus kurianti organizacija vėliau pati turės juos ir patvirtinti.

91 Tačiau pažymėtina, jog tarptautinės konvencijos dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje 2 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyta, kad Eurokontrolei patikėta parengti bendrus oro navigacijos valdymo sistemų ir paslaugų standartus, techninius reikalavimus ir praktikas, juos patvirtinti ir peržiūrėti.

92 Be to, rengiant ir kuriant techninius standartus tiesiogiai įgyvendinamas Eurokontrolės tikslas, apibrėžtas konvencijos dėl bendradarbiavimo oro navigacijos saugos srityje 1 straipsnyje, kuris buvo nurodytas šio sprendimo 73 straipsnyje – siekti techninio suderinamumo ir integracijos įgyvendinant vientisą Europos oro navigacijos valdymo sistemą. Šios veiklos yra neatsiejamos su susitariančiųjų šalių Eurokontrolei patikėtos techninio standartizavimo užduoties – bendradarbiauti tarptautiniu lygmeniu siekiant oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždavinio, kurie yra viešosios valdžios prerogatyva.

93 Todėl pažymėtina, jog skundžiamame sprendime, konstatavus, kad Eurokontrolės techninių standartų parengimo ar sukūrimo veikla gali būti atskirta nuo jos oro erdvės valdymo ir oro navigacijos saugumo vystymo uždavinių, buvo padaryta akivaizdi teisės klaida. Tačiau ši klaida neturi poveikio Pirmosios instancijos teismo išvadai – kuri yra grindžiama kitais motyvais, – kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, manydama, jog Eurokontrolės techninio standartizavimo veikla nėra ekonominė ir todėl Sutartyje nustatytos konkurencijos taisyklės jai netaikomos. Todėl dar kartą konstatuotina, kad tai, jog motyvuojant skundžiamą sprendimą buvo padaryta teisės klaida, nereiškia, kad jis turi būti panaikinamas.

a) Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su ekonominės veiklos sąvokos, prieštaraujančios Bendrijos teismo praktikai, apibrėžimu

94 Grįsdama šį pagrindą *Selex* teigia, jog Pirmosios instancijos teismo vertinimas, kad ji neįrodė, jog egzistavo techninio standartizavimo paslaugų rinka, nėra susijęs su šios veiklos ekonominio pobūdžio vertinimu ir nėra tikslus, nes ginčijamame sprendime Komisija jos pateiktą rinkos apibrėžimą patvirtino. Ji teigia, kad, priešingai nei mano Pirmosios instancijos teismas, Eurokontrolė valstybės narėms teikia savarankišką techninių standartų rengimo paslaugą. Bet kuriuo atveju tai, kad nagrinėjama veikla neapima tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų atitinkamoje rinkoje, nėra svarbu teismo ir Komisijos praktikos požiūriu. Svarbu tai, kad ši veikla pagal savo kilmę objektyviai gali laikoma ekonomine veikla.

95 Be to, skundžiamo sprendimo 61 punkte nurodyti motyvai, kuriais remdamasis Pirmosios instancijos teismas atmetė tai, kad su standartų rengimu susijusi veikla galėtų būti laikoma ekonomine, nes šias normas vėliau tvirtina Eurokontrolės taryba, prieštarautų šio sprendimo 59 ir 60 punktuose nurodytiems motyvams, kuriais Pirmosios instancijos teismas atskyrė techninių standartų rengimą nuo jų tvirtinimo.

96 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš skundžiamo sprendimo 91 ir 92 punktuose nurodytų motyvų matyti, jog bendrai Eurokontrolės techninio standartizavimo veikla susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų įgyvendinimu ir todėl ji nėra ekonominė.

97 Darytina išvada, kad nagrinėjamą pagrindą, kuriuo *Selex* kritikuoja skundžiamo sprendimo motyvus, kuriais remdamasis Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovė neįrodė, jog techninio standartizavimo veikla buvo siekiama tiekti prekes arba teikti paslaugas atitinkamoje rinkoje, reikia atmesti.

b) Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su ginčijamo sprendimo turinio iškraipymu

98 *Selex* šiuo pagrindu teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, skundžiamo sprendimo 15 ir 48 punktuose nurodydamas, kad ginčijamas sprendimas buvo grindžiamas dviem išvadomis, jog Eurokontrolė nėra įmonė ir bet kuriuo atveju nagrinėjami veiksmai neprieštarauja EB 82 straipsniui, iškraipė minėto sprendimo, grindžiamo išimtinai nagrinėjamos veiklos ekonominio pobūdžio vertinimu, turinį ir jame nepateikiamas joks vertinimas dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi. Pirmosios instancijos teismas tik pakartojo Komisijos naudotą formulę, neišnagrinėjęs, ar ji, bent minimaliai, buvo motyvuota, ir pasinaudojo Komisijos parengtais motyvais.

99 Šiuo klausimu konstatuotina, kad šis pagrindas yra netinkamas, nes Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškinį remdamasis tuo, kad Sutarties konkurencijos taisyklės nėra taikomos Eurokontrolės techninio standartizavimo veiklai, ir todėl neišnagrinėjo antrojo apeliantės pagrindo, susijusio su akivaizdžia vertinimo klaida, padaryta konstatuojant, kad Eurokontrolė pažeidė EB 82 straipsnį.

100 Todėl šį pagrindą reikia atmesti.

c) Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su klaidingu Bendrijos teismo praktikos taikymu socialinių paslaugų srityje

101 *Selex* šiuo pagrindu teigia, jog Pirmosios instancijos teismas klaidingai atmetė jos argumentus, kad minėtame sprendime *FENIN prieš Komisiją* nurodyti motyvai negali būti taikomi šioje byloje, kur nagrinėjamai veiklai nėra būdingas solidarumas. Tačiau iš teismo praktikos matyti, kad šis elementas tam tikra dalimi yra lemiamas, siekiant įrodyti arba paneigti, kad nagrinėjama veikla yra įmonės veikla.

102 Tačiau Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos skundžiamo sprendimo 65 punkte, remdamasis sprendimu *FENIN prieš Komisiją* ir padarydamas išvadą, kad siekiant įvertinti, ar veikla yra ekonominė, nereikia atskirti prekių įsigijimo veiklos nuo vėlesnio įsigytų prekių panaudojimo ir kad su vėlesniu prekės panaudojimu susijusios veiklos ekonominis ar neekonominis pobūdis neišvengiamai lemia įsigijimo veiklos pobūdį (2006 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *FENIN prieš Komisiją* (C-205/03 P, Rink. p. II-357, 26 punktas). Atsižvelgdamas į tai, Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad neekonominis standartizavimo veiklos pobūdis lemia neekonominį prototipų įsigijimo šio standartizavimo tikslais pobūdį.

103 Antra, Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime taip pat teisingai atmetė apeliantės argumentą, kad tokia logika negali būti taikoma šioje byloje. Iš tiesų tokia logika akivaizdžiai gali būti taikoma kitai nei socialinė arba solidarumu grindžiamai veiklai, nes šie veiksniai yra ne neekonominės veiklos sąlyga, o tik duomenys, į kuriuos reikia atsižvelgti, atitinkamai kvalifikuojant veiklą pagal šio sprendimo 69 ir 70 straipsniuose nurodytą teismo praktiką.

104 Darytina išvada, kad šis pagrindas turi būti atmestas.

d) Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su pareigos nurodyti pakankamus motyvus pažeidimu

105 *Selex* kritikuoja tai, kad skundžiamo sprendimo 59–62 punktuose yra nepakankamai motyvuotas standartizavimo rinkos apibrėžimas. Ji pažymi, kad Pirmosios instancijos teismas galėjo pasinaudoti jos pateiktu ir Komisijos ginčijamame sprendime neginčytu nagrinėjamos rinkos apibrėžimu, tačiau jis į jį neatsižvelgė nepateikdamas jokių argumentų, kad pagrįstų savo skirtingą vertinimą, ir nesirėmė šalių nurodytais techniniais ir teisiniais aspektais.

106 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, priešingai nei teigia *Selex*, Komisija ginčijamame sprendime niekur neišreiškė savo pozicijos dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, bet, kaip vėliau ji teigė ir Pirmosios instancijos teisme, manė, kad techninio standartizavimo veikla yra neekonominė. Darydamas tokią pačią išvadą Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 59–62 punktuose nurodė motyvus, kuriais remdamasis nusprendė, kad ieškovė neįrodė, jog techninio standartizavimo veikla yra skirta tiekti prekes ir teikti paslaugas atitinkamoje rinkoje.

107 Taigi Pirmosios instancijos teismas, nesant reikalo iš naujo nurodyti visus techninius aspektus ir šalių nurodytus argumentus, galėjo pateikti pakankamus savo išvados motyvus ir suteikti šalims galimybę susipažinti su jais, o Teisingumo Teismas – vykdyti priežiūrą, todėl šis pagrindas turi būti atmestas.

3. Dėl pagrindų, susijusių su EB 82 straipsnio taikymu mokslo tyrimams ir vystymui

108 Grįsdama savo apeliacinį skundą dėl Eurokontrolės mokslo tyrimų ir vystymo *Selex* nurodo tris pagrindus, susijusius su ginčijamo sprendimo turinio iškraipymu, ekonominės veiklos sąvokos, prieštaraujančios Bendrijos teismo praktikai, apibrėžimu ir jos pateiktų įrodymų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisių valdymo ekonominiu pobūdžiu, iškraipymu.

a) Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su ginčijamo sprendimo turinio iškraipymu

109 Šiuo pagrindu *Selex* teigia, kad skundžiamame sprendime akivaizdai iškraipomas ginčijamo sprendimo turinys, nes jame nurodoma, kad šiame sprendime nėra pagrindo teiginiui, jog Komisija neginčijo prototipų įsigijimo ir intelektinės nuosavybės teisių valdymo ekonominio pobūdžio, nors jį skaitant akivaizdu, kad Komisija niekuomet neginčijo šio klausimo – ji ginčijo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi egzistavimą. Taigi Pirmosios instancijos teismas ginčijamam sprendimui priskyrė tokį turinį, kurio jame nėra, o to sprendimo motyvus pakeitė savaisiais.

110 Šiuo atžvilgiu pakanka konstatuoti, kad šis pagrindas nėra pagrįstas, nes Komisija ginčijamo sprendimo 28 ir 29 punktuose aiškiai nurodė, kad, jos manymu, skundžiama Eurokontrolės veikla nėra ekonominė. Toks vertinimas išplaukia ir iš ginčijamo sprendimo 32 punkto, susijusio su intelektinės nuosavybės teisių valdymu.

111 Net jei, kaip pažymi Komisija, šis pagrindas iš tiesų susijęs su ginčijamo sprendimo motyvavimo stoka, jis nepriimtinas, nes pirmą kartą buvo nurodytas apeliacinėje instancijoje.

112 Todėl šį pagrindą reikia atmesti.

b) Dėl apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su ekonominės veiklos sąvokos, prieštaraujančios Bendrijos teismo praktikai, apibrėžimu

113 Šiuo pagrindu *Selex* kritikuoja visų pirma skundžiamo sprendimo 76 punkte nurodytus teiginius, kad prototipų įsigijimas tik papildo jų veiklą, susijusią su vystymu, kurią vykdo tretieji asmenys. Ji pažymi, kad nagrinėjama veikla yra būtent prototipų įsigijimas, kuri vykdoma prieš apibrėžiant techninius reikalavimus, ir nesvarbu, kad prototipus vysto tretieji asmenys.

114 Šiuo klausimu konstatuotina, kad ne dėl šio paskutinio motyvo Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos manydama, kad Eurokontrolės finansuojama tyrimų ir vystymo veikla nėra ekonominė veikla ir kad konkurencijos taisyklės jai nėra taikomos. Iš tiesų iš skundžiamo sprendimo 75 punkto matyti, kad Pirmosios instancijos teismas manė, jog prototipų įsigijimas bei su jais susijusių intelektinės nuosavybės teisių valdymas negali suteikti organizacijų atliekamiems mokslo tyrimams ir vystymui ekonominio pobūdžio, nes toks įsigijimas neapima prekių ir paslaugų atitinkamoje rinkoje pasiūlos. Be to, remiantis šio sprendimo 102 punkte nurodytais motyvais, tokia išvada nėra teisiškai klaidinga.

115 Paskui *Selex* kritikuoja skundžiamo sprendimo 77 punktą, kuriame teigiama, kad intelektinės nuosavybės teisės įsigyjamos ne komerciniu tikslu, o licencijos suteikiamos nemokamai. Šios išvados, jei jos teisingos, prieštarauja teismo praktikai, pagal kurią tai, kad organizacija nesiekia pelno, nėra svarbu kvalifikuojant ją kaip įmonę.

116 Priešingai nei buvo nurodyta, iš teismo praktikos matyti, kad komercinio tikslo nebuvimas yra svarbus kriterijus vertinant, ar veikla yra ekonominė, bet vien jo nepakanka (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1995 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Fédération française des sociétés d'assurance ir kt.*, C-244/94, Rink. p. I-4013, 21 punktą; 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Albany*, C-67/96, Rink. p. I-5751, 85 punktą; 2006 m. kovo 23 d. Sprendimo *Enirisorse*, C-237/04, Rink. p. I-2843, 31 punktą).

117 Pirmosios instancijos teismas, priminęs, kad nustatant, ar veikla yra ekonominė, neatlygintinumo kriterijus tėra vienas iš kelių kitų rodiklių ir vien juo remiantis negalima teigti, kad veikla nėra ekonominė, nepadarė teisės klaidos, atsižvelgęs į tai, kad Eurokontrolės prototipų nuosavybės teisių licencijos yra suteikiamos nemokamai, papildo tą faktinę aplinkybę, kad ši veikla yra pagalbinė intelektinės nuosavybės teisių valdymo veiklos atžvilgiu.

118 Pagaliau, *Selex* manymu, teismo praktikai prieštarauja skundžiamo sprendimo 77 punkte padaryta išvada, kad intelektinės nuosavybės teisių valdymas tėra pagalbinė technologinio vystymo skatinimo veikla, priskirtina Eurokontrolės viešosios paslaugos tikslui, kurio organizacija siekia nesivadovaudama savo interesu, neatskiriamu nuo nurodyto tikslo, ir kad tai neleidžia šios veiklos laikyti ekonomine. *Selex*, remdamasi minėtu sprendimu *Enirisorse*, teigia, pirma, kad jau buvo nuspręsta, jog užduotis rengti naujas technologijas gali būti ekonominė, ir, antra, remdamasi šiuo sprendimu ir 2001 m. spalio 25 d. Sprendimu *Ambulanz Glöckner* (C-475/99, Rink. p. I-8089, 21 punktas), pabrėžia, kad aplinkybė, jog ūkio subjektui tenka viešosios paslaugos įpareigojimai, nekliudo teigti, kad nagrinėjama veikla yra ekonominė veikla.

119 Šiuo klausimu pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo kritikuojami motyvai neleidžia atmesti galimybės, jog technologinio vystymo veikla gali būti ekonominė ir jog organizacija, kuriai taikomi viešosios paslaugos įpareigojimai, gali vykdyti tokią veiklą. Pirmosios instancijos teismas tik įvertino specifines bylos aplinkybes ir, nedarydamas teisės klaidos nei prieštaraudamas nurodytai teismo praktikai, atsižvelgdamas į tai, kad Eurokontrolės intelektinės nuosavybės teisių valdymas buvo vykdomas neatlygintinai,

o jo užduotis, papildanti technologinio vystymo skatinimo veiklą, yra viešojo pobūdžio, padarė išvadą, kad minėta veikla nėra ekonominė.

120 Kadangi nė vienas iš nurodytų argumentų nėra pagrįstas, šį pagrindą taip pat reikia atmesti.

c) Dėl pagrindo, susijusio su ieškovės pateiktų įrodymų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisių valdymo režimo ekonominiu pobūdžiu, iškraipymu

121 Šiuo pagrindu *Selex* kaltina Pirmosios instancijos teismą, kad jis skundžiamo sprendimo 79 punkte iškraipė jo posėdyje išsakytus teiginius dėl Eurokontrolės gaunamo atlygio, teigdamas, kad šie teiginiai buvo grindžiami jos 1997 m. balandžio 23 d. vidaus dokumentu „Intelektinės nuosavybės teisės ir pramoninė politika sistemoje ARTAS“, ir siekė įrodyti, kad Eurokontrolė gavo atlygį už licencijų valdymą. Iš tiesų ji ieškinyje nesirėmė šiuo dokumentu, kad pažymėtų Eurokontrolės vykdomų funkcijų įvairovę ir atkreiptų dėmesį į prieštaravimą, esantį tarp Eurokontrolės intelektinės nuosavybės teisių valdymo sistemos ir šio dokumento turinio. Tačiau posėdyje ji pateikė paskutinę viešai paskelbtą šio dokumento „Pramoninė politika sistemoje ARTAS“ versiją, kad pažymėtų, jog nagrinėjamos veiklos ekonominis pobūdis yra akivaizdus. Taigi Pirmosios instancijos teismas jo ieškiniui priskyrė turinį, kurio jis neturėjo.

122 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad jei Pirmosios instancijos teismas suprato kad apeliantės teiginys, jog Eurokontrolės suteiktos licencijos nėra nemokamos, yra grindžiamas ieškinyje nurodytu teiginiu, o ne tuo, apie kurį pirmą kartą buvo užsiminta posėdyje, tai niekaip nepaneigia vertinimo, kad šios licencijos yra nemokamos nei galiausiai jo išvados, padarytos remiantis išanalizavus visus įrodymus, susijusius su mokslo tyrimais ir vystymu.

123 Todėl šį pagrindą reikia atmesti.

124 Atsižvelgiant į visus pirma nurodytus argumentus, apeliacinį skundą reikia atmesti.

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

125 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *Selex* ir pastaroji pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

126 Remiantis minėto reglamento 69 straipsnio 3 dalimi, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, arba jeigu susiklosto ypatingos aplinkybės, Teisingumo Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas. Teisingumo Teismas nusprendžia, kad *Selex* padegs pusę Eurokontrolės išlaidų, o pastaroji padengs pusę savo išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. **SELEX Sistemi Integrati SpA padengia Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas ir pusę Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolė) bylinėjimosi išlaidų.**

3. **Europos saugios oro navigacijos organizacija (Eurokontrolė) padengia pusę savo bylinėjimosi išlaidų.**

Parašai.